

8.11.2021

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Lausuntopyyntöne 26.10.2021, HE 188/2021 vp

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi verotusmenettelystä annetun lain 31 §:n muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esityksen HE 188/2021 vp keskeisenä muutosehdotuksena ja tavoitteena on verotusmenettelystä annetun lain 31 §:n uudistaminen siten, että siirtohinnoitteluoikaisuja voitaisiin tehdä kansallisen säännöksen nojalla OECD:n malliverosopimuksen siirtohinnoitteluun liittyvän, etuyhteydessä keskenään olevia yrityksiä koskevan sopimusmääräyksen ja OECD:n siirtohinnoitteluohjeiden koko laajuudessa.

Suomen Yrittäjät kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Suomen Yrittäjät kiinnittää esityksessä huomiota liiketoimen määrittämisen ja liiketoimen sivuuttamisen väliseen rajanvetoon. Ehdotettu uusi VML 31 § sisältää tulkinnanvaraisuutta sen suhteen, milloin kyseessä on liiketoimen määrittäminen ja milloin liiketoimen sivuuttaminen. Esityksen sisältämän sivuuttamiseen liittyvän ongelmallisuuden vuoksi on vaarana, että esitys heikentää verolainsäädännön ennustettavuutta ja oikeusvarmuutta.

Liiketoimen sivuuttamisesta säädettäisiin ehdotetussa VML 31 §:ään lisättävässä uudessa 3 momentissa. Liiketoimen sivuuttamisen tulee olla poikkeuksellinen toimenpide ja kynnyksen säännöksen soveltamille korkea. On hyvä, että lausuntopalautteen johdosta esityksen jatkovalmistelussa säännöksen soveltamisen poikkeuksellisuus on tuotu säännöstasolle lisäämällä ehdotettuun 3 momenttiin asiaa koskeva nimenomainen maininta.

Esityksen yhtenä tavoitteena on täsmentää voimassa olevan VML 31 §:n 1 momentin markkinaehtoperiaatetta lisäämällä lakiin uusi 2 momentti, jonka viimeisessä lauseessa säädettäisiin, että momentissa kuvattujen seikkojen perusteella liiketoimi määritettäisiin sen tosiasiallisen sisällön mukaisena. Esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että Verohallinnon olisi 2 momentin nojalla mahdollista määrittää liiketoimi kokonaan tai osittain erilaiseksi kuin millaisena verovelvollinen itse on liiketoimea pitänyt. Mikäli oikeustoimi muuttuu ”määrittämisen” myötä toiseksi oikeustoimeksi, ei ole enää kyse määrittämisestä, vaan tällöin on kyse oikeustoimen

sivuuttamisesta. Mainittua ei muuta se, että esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, ehdotetun 2 momentin liiketoimen määrittämisessä olisi kyse eri asiasta kuin mistä ehdotetun 3 momentin sivuuttamisessa on kyse.

Ehdotettu uusi sääntely pitää sisällään riskin siitä, että sivuuttamisen poikkeuksellisuus ja säännöksen korkea soveltamiskynnys jäisivät käytännön soveltamistilanteissa toteutumatta, mikäli liiketoimia sivuutettaisiin määrittämällä oikeustoimia toiseksi oikeustoimiksi muissa kuin aidosti poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa liiketoimelle ei voida vahvistaa markkinaehtoperiaatteen mukaista hintaa. Markkinaehtoperiaatteen soveltamisen perusteeksi ei tule milloinkaan ottaa toteuttamatonta fiktiivistä oikeustoimea, vaan siirtohinnoitteluoikaisun täytyy aina perustua tosiseikkoihin ja toteutuneeseen liiketoimeen. Esityksestä tulisi käydä ilmi, että liiketoimen määrittäminen ei voisi milloinkaan johtaa oikeustoimen korvaamiseen fiktiivisellä oikeustoi-mella, jota ei tosiasiallisesti ole toteutettu.

Esityksen, etenkin sivuuttamiseen liittyvän, epävarmuutta lisäävän luonteen vuoksi olisi ollut suotavaa, että esityksessä olisi arvioitu muutosten vaikutuksia esimerkiksi yritysten sijoittautumisvalintaan tai työllisyyteen. Näitä ei kuitenkaan ole huomioitu esityksen vaikutusarvioinnissa, ja näkemyksemme mukaan tältä osin esityksen vaikutusarviota olisi ollut perusteltua laajentaa. Verotuksen ennakoitavuus on olennainen yritysten sijoittautumispäätökseen vaikuttava tekijä.

Ehdotettu sääntely antaa Verohallinnolle aiempaa merkittävästi laajemman toimivallan puuttua jälkikäteen verovelvollisen toteuttamaan liiketoimeen, minkä vuoksi toimivallan käyttöä ja siirtohinnoitteluoikaisua koskevien päätösten pysyvyyttä muutoksenhakuasteissa tulee seurata. Lisäksi esityksestä tulisi käydä yksiselitteisesti ilmi, että uusia säännöksiä sovelletaan ainoastaan sellaisiin etuyhteysliiketoimiin, jotka on tehty lain voimaantulon jälkeen.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Jukka-Pekka Hellman
veroasiantuntija